

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Úspěchy a neúspěchy krajní pravice ve Skandinávii**

Autorka práce: **Bc. Iva Košátková**

Jméno vedoucího: **PhDr. Jan Bureš, Ph.D., Ústav politologie FFUK**

Hodnocení:

Diplomová práce Ivy Košátkové představuje pomyslné vyvrcholení autorčina dlouhodobého zájmu o skandinávskou politiku, kulturu a společnost. Kolegyně Košátková absolvovala několik studijních pobytů na norských univerzitách, kde se díky znalosti norštiny mohla nejen seznamovat s originální politologickou literaturou, ale ve své práci vhodně využila i svých rozhovorů s některými z norských politiků. Na více než 110 stranách kolegyně Košátková představila komparativní případovou studii krajně pravicové stranické scény ve Švédsku, Dánsku a Norsku především v uplynulých dvaceti letech. Vývoj těchto politických stran pak zasazuje do celkového rámce politických systémů skandinávských zemí, a ukazuje i vzájemné rozdíly mezi těmito systémy. Jedním z hlavních cílů, jež práce Ivy Košátkové sleduje, je vysvětlit hlavní faktory, jež jsou příčinou odlišnosti v postavení krajně pravicových stran ve stranických systémech skandinávských zemí (v Dánsku a Norsku jsou etablované a úspěšné krajně pravicové strany, kdežto ve Švédsku taková strana neexistuje). Autorka si v úvodu práce klade dvě hypotézy, jejichž platnost následně v práci prokázala: 1) klíčovou roli při vzniku a konsolidaci krajní pravice hraje ekonomická situace a problém přistěhovalectví; 2) podmínky umožňující vznik nové strany a faktory příznivé ve fázi její následné konsolidace a etablování se v systému se od sebe vzájemně liší.

Základními teoretickými koncepty, z nichž Košátkové práce vychází, jsou jednak koncept ideologických rodin K. von Beymeho (ten autorka užívá zejm. při objasňování předpokladů vzniku jednotlivých skandinávských krajně pravicových stran a jejich dalšího vývoje, včetně programových posunů), a jednak teorii cleavages S.M. Lipseta a S. Rokkana. Tyto koncepty jsou pak doplněny aplikací teorie konfliktu mezi libertarianismem a autoritářstvím (S. Flanagan) jako důsledku hlubokých socioekonomických a sociokulturních proměn, procesu globalizace a evropeizace v zemích západní a severní Evropy.

Výsledkem práce Ivy Košátkové je několik velmi zajímavých zjištění: například problém přistěhovalectví sám o sobě nezaručuje krajní pravici ve Skandinávii volební úspěch, pokud jej jako skutečně zásadní prioritu nevnímají voliči. Právě proto, že v Dánsku a Norsku je přistěhovalectví trvalou součástí veřejné diskuse, posiluje to pozice krajní pravice v těchto zemích. Dalším jasným faktorem, podporujícím pozici krajní pravice, je podle autorky ve

skandinávských podmínkách překvapivě příznivá ekonomická situace, charakteristická nízkou nezaměstnaností: ta totiž vede k příklonu obyvatelstva k postmateriálním hodnotám, které zdůrazňují právě krajně pravicové strany. Autorka tuto svou tezi dokládá mj. pečlivou analýzou závislosti volební podpory krajní pravice na vývojové křivce nezaměstnanosti ve Skandinávii, kdy tyto strany získávají silnou podporu právě v době nízké nezaměstnanosti.

Naopak autorka dokládá, v případě skandinávských zemí nelze najít přímou souvislost mezi rostoucí nedůvěrou v politický systém a růstem hlasů pro krajní pravici – např. Dánsko vykazuje dlouhodobě vysokou míru spokojenosti občanů s politikou a fungováním demokracie, a přesto zde existuje silná krajně pravicová strana se stabilní podporou voličů.

Práce Ivy Košátkové představuje po všech stránkách, k nimž by mělo být u magisterské práce přihlíženo, vysoce nadstandardní kvalitu. Čtenáře zaujme nejen originalita myšlení autorky a její schopnost aplikovat teoretické koncepty při analýze konkrétního politického fenoménu, ale i vynikající stylistická úroveň práce, jakož i výborná práce s odbornou literaturou, kvalitně zpracované bibliografické odkazy a v neposlední řadě i pokora, se kterou autorka své závěry formuluje s respektem k možným odlišným interpretacím.

Práci Ivy Košátkové proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně**.

V Praze, dne 4.9. 2010

.....
PhDr. Jan Bureš, Ph.D.